

4.2 ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΠΟΛΥΩΝΎΜΩΝ

Άλγεβρα
B λυκείου

Διαίρεση πολυωνύμων

□ Ταυτότητα Ευκλείδειας Διαίρεσης

Για κάθε ζεύγος πολυωνύμων $\Delta(x)$ και $\delta(x)$ με $\delta(x) \neq 0$

υπάρχουν δύο μοναδικά πολυώνυμα $\pi(x)$ και $u(x)$ τέτοια ώστε $\Delta(x) = \delta(x)\pi(x) + u(x)$, όπου το $u(x)$ ή είναι το μηδενικό πολυώνυμα ή έχει βαθμό μικρότερο από το βαθμό του $\delta(x)$.

$\Delta(x)$: Διαιρετέος

$\delta(x)$: διαιρέτης

Διαίρεση πολυωνύμων

Ειδική
περίπτωση
: $υ(x)=0$
τότε

$$\Delta(x) = \delta(x)\pi(x)$$

- Η διαίρεση λέγεται τέλεια
- Το $\delta(x)$ διαιρεί το $\Delta(x)$ ή το $\Delta(x)$ διαιρείται από το $\delta(x)$
- Το $\delta(x)$ είναι παράγοντας του $\Delta(x)$

Διαίρεση πολυωνύμων

1. Κάνουμε το σχήμα της διαίρεσης και γράφουμε τα δυο πολυώνυμα.

$$\begin{array}{r|l} x^3-5x^2+2x-1 & x-3 \\ \hline \end{array}$$

2. Βρίσκουμε τον πρώτο όρο x^2 του πηλίκου διαιρώντας τον πρώτο όρο x^3 του διαιρετέου με τον πρώτο όρο x του διαιρέτη.

$$\begin{array}{r|l} x^3-5x^2+2x-1 & x-3 \\ \hline & x^2 \end{array}$$

3. Πολλαπλασιάζουμε το x^2 με $x - 3$ και το γινόμενο $x^3 - 3x^2$ το αφαιρούμε από το διαιρετέο. Βρίσκουμε έτσι το πρώτο μερικό υπόλοιπο $-2x^2 + 2x - 1$.

$$\begin{array}{r|l} x^3-5x^2+2x-1 & x-3 \\ \hline -x^3+3x^2 & \\ \hline -2x^2+2x-1 & \end{array}$$

Διαίρεση πολυωνύμων

4. Επαναλαμβάνουμε τα βήματα 2 και 3 με νέο διαιρετέο το $-2x^2 + 2x - 1$. Βρίσκουμε έτσι το δεύτερο μερικό υπόλοιπο $-4x - 1$.

$$\begin{array}{r|l} x^3 - 5x^2 + 2x - 1 & x - 3 \\ \hline -x^3 + 3x^2 & \\ \hline -2x^2 + 2x - 1 & \\ 2x^2 - 6x & \\ \hline -4x - 1 & \end{array}$$

5. Τέλος επαναλαμβάνουμε τα βήματα 2 και 3 με νέο διαιρετέο το $-4x - 1$. Βρίσκουμε έτσι το τελικό υπόλοιπο -13 και το πηλίκο $x^2 - 2x - 4$.

$$\begin{array}{r|l} x^3 - 5x^2 + 2x - 1 & x - 3 \\ \hline -x^3 + 3x^2 & \\ \hline -2x^2 + 2x - 1 & \\ 2x^2 - 6x & \\ \hline -4x - 1 & \\ 4x - 12 & \\ \hline -13 & \end{array}$$

Διαίρεση πολυωνύμων

Θεώρημα

- Το υπόλοιπο της διαίρεσης ενός πολυωνύμου $P(x)$ με το $x-\rho$ είναι ίσο με την τιμή του πολυωνύμου για $x=\rho$.

Δηλαδή $u=P(\rho)$

Παράδειγμα

- Το υπόλοιπο της διαίρεσης του πολυωνύμου $P(x) = x^3 + 3x^2 - 13x - 15$

$$x - 2$$

με το

$$u = P(2) = 2^3 + 3 \cdot 2^2 - 13 \cdot 2 - 15 =$$

$$8 + 12 - 26 - 15 = -21$$

Διαίρεση πολυωνύμων

Θεώρημα

- Ένα πολυώνυμο $P(x)$ έχει παράγοντα το $x-\rho$ αν και μόνον αν το ρ είναι ρίζα του $P(x)$.

Δηλαδή αν-ν **$P(\rho)=0$**

Παράδειγμα

- Τα πολυώνυμα $x+2$ και $x-1$ εξετάζονται αν είναι παράγοντες του πολυωνύμου $P(x) = x^3 + x^2 - x + 2$

$$P(-2) = (-2)^3 + (-2)^2 - (-2) + 2 = -8 + 4 + 2 + 2 = 0$$

$$P(1) = 1^3 + 1^2 - 1 + 2 = 1 + 1 - 1 + 2 = 3 \neq 0$$

δεν είναι

Διαίρεση πολωνύμων

Ασκήσεις

Ασκήσεις

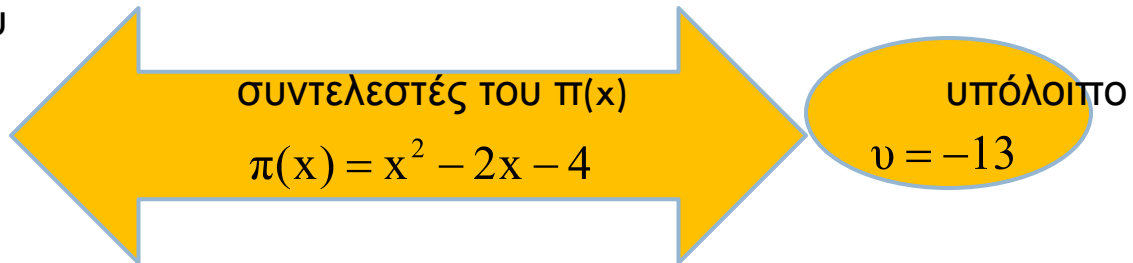
- https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=DQSIkWdsW0yxEjajBLZtrQAAA_AAAAAAAAAANAAQW7gwpUNjJIOVNTVU5ZVDQxUEcxOVY1WkRKN1Y1WS4u

Σχήμα Horner

Θέλουμε να βρούμε το πηλίκο και το υπόλοιπο της διαίρεσης $(x^3 - 5x^2 + 2x - 1) : (x - 3)$

	x^3	$-5x^2$	$2x$	-1	$\rho = 3$
1^η γραμμή: Συντελεστές του πολυωνύμου	1	-5	2	-1	$\rho = 3$
	↓	↓	↓	↓	
		3	-6	-12	
3^η γραμμή: Προκύπτουν οι συντελεστές του $\pi(x)$ και το $u(x)=u$	$1 \times \rho \Rightarrow$	$-5 + 3$ $-2 \times \rho \Rightarrow$	$2 - 6$ $-4 \times \rho \Rightarrow$	$-1 - 12$ -13	

Σχήμα Horner

Συμπληρώ-
νουμε με το
0 τους
συντελεστές
των
δυνάμεων
που δεν
υπάρχουν

Σχήμα Horner για τη διαίρεση $(3x^5 + 3x^4 + 6x - 13) : (x - 2)$

3	3	0	0	6	-13	$\rho=2$
	6	18	36	72	156	
3	9	18	36	78	143	

$$\pi(x) = 3x^4 + 9x^3 + 18x^2 + 36x + 78$$

$$\delta(x) = 143$$

Σχήμα Horner

Ασκήσεις

Ασκήσεις

- https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=DQSIkWdsW0yxEjajBLZtrQAAA_AAAAAAAAAANAAQW7gwpUMEkYRUxGUDNWNlJQUzNYUjNaWjhOWDc2OS4u